

HÜSEYİN HATEMİ

**MEDENİ HUKUKA
GİRİŞ**

onikilevha
KURUMSAL YAYIN VE DOKÜMAN YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

9. BASI'YA SUNUŞ.....	V
10. BASI'YA SUNUŞ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX

§1. Hukuk Kavramı ve Medenî Hukuk Kavramı ve Terimi

I. Hukuk Kavramı ve İnsan	1
II. Hukuk Bilgisi ve Uygulamasının Alt Dalları	6
1. Kamu Hukuku ve Özel Hukuk Ayırımı.....	6
III. Usûl Hukuku Alanı	9
IV. İcra ve İnfaz Alanı.....	12
V. Uluslararası Hukuk Alanı	13
VI. Hukuk Tarihi ve Hukuk Toplumbilimi	13
VII. Hukuk Felsefesi	14
VIII. Karşılaştırmalı (Mukayeseli) Hukuk.....	15
IX. Medenî Hukuk Teriminin Doğuşu	15

§2. “Türk Medenî Hukuku’nun Oluşumu Süreci

I. Genel Açıklama	17
II. Batı Hukuku İçinde İsviçre Medenî Hukuku’nun Gelişim Süreci..	19
III. Türkiye’de İsviçre Medenî Hukuku’ndan İktibas ile Sonuçlanan Gelişim Süreci.....	24

§3. Hukukun Kaynaklarına Genel Bakış

- I. Hukuk Kaynağı Kavramı35
- II. Tabii Hukuk; Yürürlükteki Hukuk'un Kaynağı mıdır? 38
- III. Yazılı Olmayan Hukuk Kaynakları Arasında Tabii Hukuk İlkeleri Gibi Bağlayıcı Nitelikte Başka Kurallar da Var Mıdır?43
- IV. Yürürlükteki Hukuk'un Kaynaklarının Sınıflandırılması47

§4. Yazılı Hukuk Kaynakları

- I. Genel Bakış..... 48
- II. Anayasa 50
- III. Milletlerarası Andlaşmalar51
- IV. Anayasa'ya Aykırılığı İleri Sürülemeyecek Olan Kanunlar (Anayasa m.174).....52
 - 1. İnkılap Kanunları52
 - 2. İnkılap Kanunları Konumuna Yükseltilen "Geçici Madde" Kanunları (Artık bu konumda değildirler)52
- V. Diğer Kanunlar ve Genel Olarak Kanunların Özellikleri.....53
- VI. Kanun Kuralları Arasında Yürürlük Kaynağı Olma Niteliği Bakımından Farklılıklar.....58
 - 1. Genel Açıklama58
 - 2. Emredici Kanun Kuralları 60
 - 3. Yedek Kanun Kuralları 63
- VII. Kanun Kurallarının Zaman ve Yer Bakımından Uygulanması65
 - 1. Yer Bakımından Uygulama65
 - 2. Zaman Bakımından Uygulanma65
- VIII. Kanun Hükmünde Kararnameler (Eski Hukuk) 68
 - a. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri..... 69
- IX. Kanundan Sonra Gelen Yazılı hukuk Kaynakları 69

**§5. Yazılı olmayan ve Tamamlayıcı Hukuk
Kaynağı: Örf ve Âdet Hukuku**

I.	Örf ve Âdet Hukuku'nun Yazılı ve Yazılı Olmayan Emredici Kurallar Karşısındaki Konumu	74
II.	Hukukî Törelerin Nitelikleri ve Görevi.....	76
	1. Hukukî Töre Kuralları.....	76
	2. Hukukî Töre Kurallarının (Örf ve Adet Hukuku) Görevi.....	77

§6. Yardımcı Yürürlük Kaynakları

I.	Yargı Kararları (Mahkeme İçtihatları)	79
II.	İlmî İçtihatlar (Öğreti, doktrin, bilimsel görüş)	81

§7. Yorum, Takdir Yetkisi ve Kanun Boşluğunun Doldurulması

I.	Genel Açıklama	83
	1. Yorum	83
	2. Takdir Yetkisi.....	85
	3. Kanun Boşluğu ve Hakim'in Kanun Boşluğunu Doldurma Yetkisi	86
II.	Medenî Hukuk'ta Yorum	87
	1. "Lafzî (Söyleme göre) Yorum" ve "Amaca Göre Yorum" (gaî tefsir) Ayırımı ve Amaca Göre Yorumun Önceliği.....	87
	2. Amaca Göre Yorum (Gaî tefsir) Çerçevesinde Başvurulacak Alt Yöntem İlkeleri.....	89
	a. Amacın belirlenmesinde ve gösterilmesinde hazırlık çalışmalarından yararlanma:	89
	b. Bir Kanun kuralının söylemi yeterli değilse, amaca göre "daraltıcı" veya "genişletici" yoruma başvurulması:....	89
	c. Genişletici veya daraltıcı yoruma tâbi tutulacak bir kural dahî yok ise, Kanununu tümünden çıkan anlam (TMK. 1: Kanunun Özü: önceki Medenî Kanun'da: ruhu) göz önünde tutularak, bir kuralın "kıyasen" uygulanması:.....	95

d. Kıyası destekleyen evleviyyet delili (A fortiori, yeğlikle uygulama)	97
e. Argumentum e contrario: Mefhumi muhalefet (Karşıt anlam) delili:.....	98
III. Hakimın Takdir Yetkisi.....	99
IV. Kural Koyma (Boşluk Doldurma) Yetkisi.....	102
1. Kanun Boşluğu Kavramı.....	103
a. Menfi çözüm	103
b. Açık boşluk	103
c. Örtülü boşluk:	106
d. Gerçek Olmayan Boşluk.....	108
2. Boşluk Nasıl Doldurulur?.....	112
a. Gerçek (Praeter legem) Boşluk.....	112

§8. Medenî Hukuk'un Temel Kavramlarına Genel Bakış

I. Giriş Açıklamaları	120
II. Temel Kavramlar Hakkında Kısa Bilgi ve Tanımlamalar.....	121

§9. Hakların Türleri ve Sınıflandırılmaları

I. Genel Açıklama	123
II. Birincil Malvarlığı Hakları	124
1. Malvarlığı Mutlak Hakları:	124
2. Malvarlığı Nisbi Hakları	133
III. Birincil (talep doğuran) Kişivarlığı Hakları.....	138
1. Kişivarlığı Mutlak Hakları.....	138
2. Kişivarlığı Alanında Nisbî Nitelikte Ödevler.....	139
IV. Genel Olarak İkincil (Tali) Haklar.....	139
V. Bağımlı Haklar:.....	145
VI. Kişilik İşlemi Haklarının (Şahsa Sıkıca Bağlı Hak, Münhasıran Şahsa Bağlı Hak) Nitelik ve Özellikleri.....	150

§10. Hukukî Muamele Kuramına Genel Bakış

I.	Hukukî Olaylar İçinde Hukukî Muamelenin Yeri	152
II.	Taraf Kavramı Açısından Hukukî Muamelelerin Sınıflandırılması	153
	1. Genel Açıklama	153
	2. Tek Taraflı Hukukî Muamele	154
	3. Toplu Hukukî Muameleler	155
	4. Çok Taraflı Hukukî Muamele: Sözleşme.....	155
III.	Hukukî Muamelelerin Nitelikleri Yönünden Sınıflandırılması..	155
	1. Ölüme Bağlı “Tasarruf”lar	156
	2. Kişivarlığı Alanı Sözleşme ve İşlemleri	156
	3. Tüzelkişilik İşlemleri	157
	4. Malvarlığı Alanı İşlemleri.....	157
IV.	Hukukî Muamelenin Unsurları ve Geçerlik Şartları.....	163
	1. İrade Unsuru	163
	2. İrade Bozuklukları (İrade Fesadı).....	164
	3. Yöneltilmesi (Varması) Gerekli İrade Beyanının Yöneltilmemesi.....	166
	4. Hukukî Muamelede Ehliyet Unsuru.....	167
	5. Hukukî Muamelede “Konu” Unsuru.....	170
	6. Hukukî Muamelede Şekil Unsuru.....	171
V.	Hukukî Muamelelerde Geçersizlik.....	173
	1. Genel Açıklama	173
	2. Geçersizlik Yaptırımları	174
VI.	Tahvil (Conversion, Konversion).....	178
VII.	Kazandırıcı İşlemlerde “Sebep” (Kazandırma Sebebi Kavramı ve Borçlanma İşlemi ile Harcama İşlemi Arasında “Sebebe Bağlılık İllilik”) veya “Soyutluk” İlişkisi	178
	1. Kazandırma Sebebi.....	178
VIII.	Borçlanma ve Tasarruf (Harcama) İşlemleri İlişkisi.....	179

§11. Dava ve Savunmalara Genel ve Kısa Bir Bakış

I. Genel Açıklama	181
II. Özel Hukukta Dava Türleri.....	181
III. Savunmalara Genel Bakış	182
IV. İsbat (Kanıtlama).....	183
V. İsbat Külfetinin Yer Değiştirmesi	184

§12. Hakların Kazanılması ve Kaybı Konusuna Genel Bakış

I. Hakların Kazanılması.....	185
II. Hakların Kaybı.....	186

§13. İyi Niyet ve Sonuçları

I. Genel Açıklama	187
II. TMK. 3 Anlamında “İyi Niyet”.....	187
III. İyi Niyetin Tanımı.....	188
IV. İyi Niyetin Sonuçları.....	189

§14. Dürüstlük İlkesi ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı

I. Dürüstlük İlkesi (TMK. 2/1).....	193
II. TMK. 2/1 Kuralının (Dürüstlük İlkesi) Uygulama Alanı	194
1. Hukukî Muameleler Alanı.....	194
2. Kanun Alanı.....	196
III. TMK. 2/2’deki “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” Kuralının Uygulama Alanı.....	197
1. Yararsız ve Başkasına Zarar Verici Kullanma:	197
2. Çeliřkili Davranış (Venire Contra Factum Proprium) Yasağı.....	198
3. TMK 2/2 Yasak Kuralının Özel Uygulama Örnekleri	198
4. Sonsöz.....	199